

JOHANN WOLFGANG VON
GOETHE

Afinitățile
elective

Traducere din limba germană
și note de Eugen Filotti

POLIROM
2013

Pentru a masca aspectul nefinisat al casei, ea fusese decorată arhitectural, după indicațiile căpitanului, cu crengi verzi și flori; însă, fără știrea acestuia, Eduard îl convinsese pe arhitect să inscrie cu flori data pe cornișă. Lucrul acesta putea să mai meargă, dar căpitanul sosisse la timp ca să împiedice ca și numele lui Otilie să strălucească pe fronton. Știu să zădărnicească în chip dibaci această inițiativă și să îndepărteze literele de flori gata pregătite.

Cununa fusese fixată pe acoperiș și era vizibilă de departe. Panglicile și basmalele fluturau pestrițe în aer și un scurt discurs se pierdu, în cea mai mare parte, în vânt. Solemnitatea se terminase: pe terenul netezit și înconjurat de umbrare din fața clădirii urma acum să înceapă dansul. O chipeșă calfă de dulgher îi aduse lui Eduard o țărăncuță sprintenă și o invită la joc pe Otilie, care stătea alături. Cele două perechi își găsiră repede imitatori și destul de curând Eduard își schimbă partenera, o cuprinse pe Otilie și făcu un tur cu ea. Tinerii de neam intrară voioși în dansul oamenilor simpli, în vreme ce vârstnicii stăteau împrejur privind.

Pe urmă, înainte de împrăștierea asistenței spre felurite locuri de promenadă, se conveni ca, la apusul soarelui, toată lumea să se adune din nou lângă platani. Eduard sosi acolo cel dintâi, rândul totul și dădu instrucțiuni camerierului său, care avea să se ocupe lângă celălalt mal, împreună cu artificierul, de feericul spectacol.

Căpitanul observă fără plăcere pregătirile făcute; voia să-l atragă atenția lui Eduard asupra afluenței de spectatori la care trebuia să se aștepte, când acesta îl invită, cam tăios, să facă bine și să lase în sarcina lui această parte a serbării. Poporul se imbulzea pe digurile teșite la capăt și despuiate de iarbă, unde terenul era accidentat și nesigur. Soarele scăpăta, se lăsa amurgul și, în așteptarea unui întuneric mai adânc, oaspeților de sub platani li se aduseră răcoritoare. Toți

găseau că locul e incomparabil și se bucurau gândind că, în viitor, se vor putea desfăta de aici cu vederea asupra unui lac întins, cu maluri de o asemenea varietate.

O seară liniștită, un calm desăvârșit al aerului păreau prielnice serbării nocturne când, deodată, izbucniră țipete înflorătoare. Bulgări mari se desprinseră din dig, câțiva oameni fură văzuți căzând în apă. Pământul cedase sub imbulzeala și tropăitul mulțimii care creștea neîncetat. Fiecare voise să-și asigure locul cel mai bun, și acum nimeni nu mai putea nici să înainteze, nici să se tragă înapoi. Săriră toți în sus și alergară într-acolo, mai mult ca să privească decât pentru a acționa; și ce s-ar fi putut face acolo unde nimeni nu putea ajunge? Împreună cu câțiva bărbați hotărâți, căpitanul se repezi, împlinește imediat spre mal mulțimea de pe dig pentru a da mână liberă inimoșilor care se străduiau să scoată din apă pe cei ce se înecau. Curând toată lumea fu din nou pe uscat prin propriile eforturi sau prin ale altora, cu excepția unui băiat care, prin sfertări peste măsură de înfricoșate, în loc să se apropie, se depărtase de dig. Puterile păreau să-l părăsească; doar când și când o mână ori un picior mai leseau la suprafață. Din nefericire, barca se afla de cealaltă parte a lacului, încărcată cu artificii. Nu putea fi golită decât anevoale și ajutorul întârzia. Căpitanul se hotărâse, își lepădă halnele; toate privirile se îndreptară spre el și statura lui solidă, puternică, inspira tuturor încredere; totuși un strigăt de uimire se ridică din mulțime când se aruncă în apă. Toți ochii îl urmăreau pe agilul înotător, care ajunsese curând la băiat și-l readuse, dar ca și mort, pe dig.

În răstimp, barca se apropie, căpitanul se sui în ea și se informă exact de la cel de față dacă în adevăr toți acela care căzuseră în apă fuseseră salvați. Felcerul sosit degrabă se îngriji de băiatul socotit mort; Charlotte i se alătură, rugându-l pe căpitan să se îngrijească și pe sine, să se întoarcă

la castel și să-și schimbe îmbrăcămintea. Dar nu se putea hotări, până ce câțiva oameni așezați, cu judecată, care văzuseră lucrurile de aproape și ajulaseră ei înșiși la acțiunea de salvare, îl asigurară pe tot ce au mai sfânt că scăpaseră toți.

Charlotte îl văzu îndreptându-se spre casă, se gândi însă că vinul, cealul și tot ce ar mai putea fi de trebuință e ținut sub chele și că în asemenea împrejurări oamenii acționează, de obicei, pe dos; de aceea își făcu în grabă loc prin lumea risipită sub platani; Eduard era ocupat să-l convingă pe toți să rămână; avea de gând să dea în scurt timp semnalul pentru ca focul de artificii să înceapă; Charlotte se apropie de el și-l rugă să amâne o distracție care acum n-ar mai fi la locul ei și care n-ar mai putea fi gustată într-un asemenea moment; îl aduse aminte de obligația față de cel salvat și de salvatorul lui.

— Felcerul își va face datoria, răspunse Eduard. E înarmat cu tot ce-i trebuie, și amestecul nostru n-ar putea decât să-l stingherească.

Charlotte rămase la ideea ei și-i făcu semn lui Ottilie, care se arătă îndată gata să plece. Eduard o prinse de mână și strigă:

— Nu vom încheia ziua aceasta la spital! Ottilie e prea bună pentru meseria de soră de caritate. Chiar fără noi, aceia care par morți își vor veni în fire, iar cei vii se vor putea usca.

Charlotte tăcu și plecă. Unii o urmau pe ea, alții se luară după cei salvați; dar până la urmă, nimeni nu voi să rămână ultimul, așa că plecară cu toții. Eduard și Ottilie se treziră singuri sub platani. El nu renunță la hotărârea de a rămâne, oricât de stăruitoare, de plină de teamă îl ruga ea să se întoarcă împreună la castel.

— Nu, Ottilie, exclamă el, extraordinarul nu se întâmplă pe drumurile banale, netede. Întâmplarea neașteptată de astă-seară ne unește mai repede. Ești a mea! Ți-am mai spus-o și am jurat-o atât de des; n-o voi mai spune, nici n-o voi mai jura, acum se va mplini!

Barca se apropie venind de la celălalt mal. Era camerierul, care întrebă stingherit ce să facă acum cu focul de artificii.

— Aprindeți-l, îl strigă Eduard. Pentru tine singură a fost comandat, Otilie, și acum singură îl vei și vedea! Dă-mi voie să mă bucur șezând lângă tine.

Cu tandră stăpânire de sine se așază lângă ea fără a o atinge.

Rachetele țâșniră în înalt, văjâind, detunături bubuiră, stele se înălțară, bulgări luminoși serpuiră și plesniră, sorii se rotiră șulerând, mai întâi izolați, apoi în pereche, apoi toți împreună și, tot mai puternic, unii după alții și toți laolaltă. Eduard, a cărui inimă ardea, urmărea cu o privire vie și mulțumită aceste apariții de foc. Pentru sufletul gingaș și mișcat al lui Otilie, ivirea și dispariția lor zgomotoasă și scânteietoare era mai degrabă înfricoșătoare decât plăcută. Se rezemă sfloasă de Eduard, căruiă această apropiere, această încredere îi dădura sentimentul plinar că ea îi aparținea cu totul.

Îndată ce noaptea fu din nou stăpână, luna răsări și lumină cărarea celor doi îndrăgostiți ce se înapolau. Un om cu pălăria în mână le tăie drumul, cerând de pomană, sub cuvânt că el fusese uitat în această zi de sărbătoare. Luna îl lumina obrazul și Eduard recunoscuse trăsăturile cerșetorului îndrăzneț care-l mai înoportunase. Dar, fericit cum era, el nu se putu mânia și nici nu-și aduse aminte, că mai ales pentru ziua aceea cerșitul fusese sever interzis. Fără a se scotoici prea mult în buzunar, el îi dădu o monedă de aur. Ar fi fost gata să facă fericit pe oricine, căci propria sa fericire părea nemărginită.

În răstimp, acasă, totul reușise potrivit dorințelor. Activitatea feicerului, existența tuturor celor trebuitoare, ajutorul lui Charlotte, totul contribuia ca băiatul să fie readus la viață. Oaspeții se împrăștiară, atât pentru a mai vedea de la distanță ceva din focul de artificii, cât și pentru a

se înapoia, după atâtea întâmplări agitate la tihna căminelor lor.

Căpitanul, care își schimbase repede veșmintele, luase și el parte activă la îngrijirile necesare; totul se liniștise și el se găsi singur cu Charlotte. Cu increzătoare prietenie îl declară atunci că plecarea lui era iminentă. Charlotte trecuse prin atâtea în seara aceea, încât această dezvăluire făcu puțină impresie asupra-i; văzuse cum prietenul ei se jertfise, cum salvase pe alții și fusese salvat el însuși. Aceste întâmplări miraculoase îl păreau să prevestească un viitor plin de semnificație, dar nu nefericit.

Eduard, care intră cu Otilie, fu de asemenea înștiințat despre aproplata plecare a căpitanului. El bănuia că Charlotte avusese cunoștință înaintea lui despre acest fapt, dar era cu mult prea ocupat cu sine însuși și cu intențiile sale pentru a lua lucrul în nume de rău.

Dimpotrivă, află cu interes și mulțumire despre situația avantajoasă și onorabilă la care căpitanul urma să fie înaintat. Nestăpânite, dorințele sale tainice anticipau asupra evenimentelor, îl și vedea pe căpitan unit cu Charlotte, iar pe sine cu Otilie. Nu i s-ar fi putut face un dar mai frumos pentru această sărbătoare. Dar Otilie fu nespus de ulmită când intră în camera ei și văzu minunatul cufăraș pe masă. Nu pregetă să-l deschidă. Acum toate lucrurile se înfățișau privirilor ei, atât de frumos împachetate și ordonate încât nu îndrăzni să le desfacă, ci abia să le ridice puțin. Muselina, batistul, mătasea, șalurile și dantelele se întreceau în finețe, gingășie și preț. Nu fuseseră uitate nici podoabele. Înțelese pe deplin intenția de a o înveșmânta, și nu numai o dată, din cap până-n picioare, dar totul era atât de prețios și de străin pentru ea, încât nu îndrăznea să și-l însușească nici în gând.

Capitolul XVI

În dimineața următoare căpitanul dispăruse, lăsând în urma lui o scrisoare de recunoștință către prietenii săi. Charlotte și el își luaseră, pe jumătate, rămas-bun, în puține cuvinte, încă din seara precedentă. Ea simțea că despărțirea va fi veșnică și o accepta cu resemnare; căci în a doua scrisoare a contelui, pe care căpitanul l-o comunică la sfârșit, era vorba și de perspectiva unei căsătorii avantajoase; și cu toate că el nu dădea nici o atenție acestui punct, ea socoti lucrul ca sigur de pe atunci și renunță pe deplin la prietenul ei. În schimb, socotea că putea pretinde și de la alții efortul pe care și-l impusese siesi. Ceea ce nu fusese imposibil pentru ea trebuia să fie posibil și altora. În acest spirit deschise conversația cu soțul ei, în chip cu atât mai sincer și mai increzător, cu cât simțea că lucrul trebuia tranșat o dată pentru totdeauna.

— Prietenul nostru ne-a părăsit, spuse ea: iată-ne din nou unul în fața celuilalt, ca înainte; și n-ar atârna, desigur, decât de noi ca să ne întoarcem din nou cu totul la vechea situație.

Eduard, care nu auzea decât ceea ce venea în sprijinul pasiunii sale, crezu că Charlotte voia să înțeleagă prin aceste cuvinte fosta lor văduvie și să-l facă, deși imprecis, să spere într-un divorț. El răspunse de aceea cu un zâmbet:

— De ce nu? N-ar fi nevole decât să ne înțelegem.

Se simți deci foarte dezamăgit când Charlotte continuă.